

SÄRSKRIVNINGAR – SPRÅKFELET VI SVENSKAR ÄLSKAR ATT HATA

Få språkligheter upprör så mycket som särskrivningar. I dag finns det både hemsidor och Facebookgrupper där man kan uttrycka sin förfäran över folks oförmåga att skriva ihop ord. Men vad beror särskrivningarna på? Och vilka knep kan man ta till för att undvika att särskriva?

Särskrivning innebär att ett sammansatt ord felaktigt skrivs som två eller flera ord. Det kan ibland leda till att betydelsen blir en helt annan än den avsedda. Som i fallen *en lång hårig sjuk sköterska* eller *kyckling lever med kul potatis*. För att inte tala om *rök fritt*. Att särskrivningarna ökar kan ha flera olika logiska förklaringar. En av dem är att vi slutat "ljuda" när vi lär oss läsa i skolan. Det leder till att kopplingen mellan uttal och stavning inte blir lika stark. Sannolikt handlar det också om att vi skriver mer än någonsin, samtidigt som texterna inte går igenom samma noggranna kontroll som tidigare. Vi kan dessutom fler språk i dag, vilket får inverkan på det svenska skriftspråket. Men den främsta orsaken till dagens särskrivningar är nog ändå att man helt enkelt tycker att det blir mer effektivt att skriva isär orden. Genom att skriva *extra pris* framhäver man ordet *pris* som då fångar vår uppmärksamhet.

Men hur kan man tänka för att undvika att skriva isär ett ord som egentligen ska vara sammansatt? Här kommer tre tips:

1. SÄG ORDET HÖGT FÖR DIG SJÄLV

Läs texten högt. Då brukar man höra om ett ord ska skrivas ihop eller om det ska bestå av två eller fler ord. Jämför till exempel *femton* med *fem ton* eller *grönsak* med *grön sak*. Visst betonar du orden olika?

2. SKRIV IHOP TROTS ATT ORDET KÄNNES LÅNGT

Man ska akta sig för att skriva isär ord bara för att de är långa. De kan få en helt annan betydelse. *Kassaterminalsystem* behöver till exempel inte vara kassa terminalsystem.

3. GOOGLA!

Den korrekta stavningen är oftast bara en knapptryckning bort.

Månadens fråga

FRÅGA: Heter det *en slags affär* eller *ett slags affär*? Vilket är rätt?

SVAR: Här kan man resonera på lite olika sätt. Antingen utgår man ifrån den gamla rekommendationen som säger att det alltid heter *ett slags* och *en sorts* oavsett vilket ord som följer efter. Då är det enda rätta att skriva *ett slags affär* och *en sorts hus*. Eller också ser man det som att *slags/sorts* är bestämningar till huvudorden *affär/hus*. Och eftersom det heter *en affär* och *ett hus* måste det också heta *en slags affär* och *ett sorts hus*. I dag är det accepterat inom språkvården att skriva på båda sätten – alltså antingen *en slags affär* eller *ett slags affär*. Båda är lika "rätt". Men om vi måste komma med en rekommendation får vi nog ändå erkänna att vi helst skriver enligt de gamla reglerna: *ett slags affär* och *en sorts hus*.